

Gruppintervjuer på Utökad SFI

Fredrik Neuman
Finsam i Malmö
November 2025

Sammanfattning

Från och med 1 januari 2026 föreslås rätten till Svenska för invandrare (SFI) tidsbegränsas till tre år, med möjlighet till förlängning vid särskilda skäl. Denna förändring innebär att kommunerna behöver säkerställa att elever ges förutsättningar att nå sina mål inom en kortare och mer reglerad tidsram. Mot denna bakgrund genomförde Komvux Södervärn under 2024 en pilot för studieväg 1 med utökad undervisningstid och förstärkt lärarstöd. Utifrån erfarenheterna från piloten startade verksamheten ”Utökad SFI” i februari 2025, med målgruppen elever på studieväg 1 som är inskrivna hos Arbetsförmedlingen eller Malmö stads arbetsmarknadsavdelning. Finsam i Malmö fick i oktober 2025 i uppdrag att genomföra intervjuer med elever som deltar i den utökade SFI-utbildningen. Uppdragsgivaren önskade få en bild av hur mycket svenska deltagarna anser sig ha lärt sig, hur de bedömer kursens upplägg, vilken betydelse modersmålsstödet haft och vilken nytta de haft av extra lärarstöd. Uppdraget omfattade också att belysa elevernas uppfattning om tydlighet, mål, återkoppling samt digitala färdigheter i undervisningen.

Tre gruppintervjuer genomfördes den 10 november med totalt 23 elever från tre språkgrupper: somalisktalande, arabisktalande och pashtotalande. Varje gruppintervju genomfördes med stöd av studiehandledare som tolkade vid behov.

Resultatet av intervjuerna presenteras i fem kategorier: språkutveckling, modersmålsstödet roll, extra lärarstöd, digital kompetens samt arbetsformer och lärarresurser. Eleverna beskriver att de gjort tydliga framsteg i att läsa, skriva och förstå svenska, att de använder språket i fler vardagliga situationer och att de blivit mer självständiga i kontakter med förskola, vårdcentral och andra samhällsaktörer. Modersmålsstödet lyfts fram som viktigt för att förstå ord, texter och grammatiska skillnader, särskilt när svenska ord har flera betydelser. Det extra lärarstödet beskrivs som mycket betydelsefullt och återkommer i samtliga intervjuer som en avgörande faktor för att undervisningen ska bli begriplig och anpassad.

När det gäller digital kompetens uppger flera att de tidigare inte kunnat använda dator, men att de nu kan starta datorn, skriva mejl och använda digitala verktyg i kontakt med myndigheter och förskola. Eleverna upplever att de får snabbare stöd här än i ordinarie SFI, där det ofta bara finns en lärare som ska hjälpa en större grupp. I beskrivningen av arbetsformer framhålls tydlig struktur, återkommande övningar och tillgången till flera lärare som gör att fler moment hinner förklaras och repeteras.

Citat som bedöms belysa och konkretisera respektive kategori har lyfts ut och placerats i anslutning till varje avsnitt för att ge röst åt elevernas egna erfarenheter.

Rapporten avslutas med reflektioner kring underlaget och förslag ges på hur elevernas upplevelser av sin språkliga progression kan följas upp framöver.

Bakgrund

Från och med 1 januari 2026 föreslås rätten till svenska för invandrare (SFI) tidsbegränsas till tre år, med möjlighet till förlängning vid särskilda skäl¹. Denna förändring innebär att den kommunala vuxenutbildningen behöver säkerställa att eleverna ges förutsättningar att nå sina mål inom en kortare och mer reglerad tidsram.

I ljuset av detta genomförde Komvux Södervärn en pilot för studieväg 1 under 2024 i syfte att ta reda på vad som skapar bästa chanserna och förutsättningarna för denna målgrupp att klara sin utbildning². I grunden handlar det om fler studietimmar, en fördubbling från 15 timmar i veckan till 30 timmar. Man förstärkte även vissa lärar- och skolresurser på utbildningen. Utifrån lärdomar från denna pilot startade Komvux Södervärn ”Utökad SFI” i februari 2025. Målgruppen består av elever inskrivna på SFI på Komvux Södervärn på studieväg 1 som antingen är inskrivna på Arbetsförmedlingen eller arbetsmarknadsavdelningen i Malmö stad.

Uppdraget och metod

Finsam i Malmö fick i oktober 2025 en förfrågan om att genomföra intervjuer av elever som går på utökad SFI på Komvux Södervärn. Uppdragsgivaren vill få svar på hur mycket svenska deltagarna anser sig ha lärt sig, hur de bedömer kursens kvalitet, vilket stöd de fått genom modersmålsstöd, vilken nytta de haft av extra lärarresurser samt hur de upplever tydlighet, mål och återkoppling i sin egen utveckling.

Tre gruppintervjuer genomfördes den 10 november på Komvux Södervärn med totalt 23 elever utifrån tre språkgrupper (somalisktalande, arabisktalande och pashtotalande). Vid varje gruppintervju fanns tolkstöd genom en studiehandledare.

Resultat och presentation

Underlaget från gruppintervjuerna presenteras utifrån fem rubriker:

- Språkutveckling
- Modersmålsstödetts roll
- Extra lärarstöd
- Digital kompetens
- Arbetsformer och lärarresurser

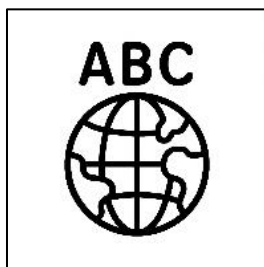
Citat från intervjuerna som bedöms belysa och konkretisera respektive kategori har lyfts ut och placerats i anslutning till varje avsnitt.

---

¹ Proposition 2025/26:10 – “Skärpta krav i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI)

² Studieväg 1 riktar sig till elever som har kort eller ingen skolbakgrund

Språkutveckling

Språkutvecklingen framträder tydligt i deltagarnas egna beskrivningar och utgör ett av de områden där förändringarna är mest märkbara. Flera uppger att de under kursens gång blivit bättre på att läsa, skriva och förstå svenska i vardagliga situationer, och att de känner sig tryggare i att använda språket i olika sammanhang. Flera beskriver att de numera vågar formulera sig även när de inte är helt säkra på alla ord, vilket de själva ser som ett viktigt steg i att utveckla sin kommunikativa förmåga.

En central del av språkutvecklingen handlar om att deltagarna i högre grad använder svenska utanför klassrummet. De berättar att de numera pratar mer med personal på förskola, vårdcentral och tandläkare, och att de i större utsträckning klarar sådana kontaktsituationer på egen hand. För flera innebär detta en tydlig ökning i självständighet, eftersom de tidigare ofta behövt stöd från familjemedlemmar för att läsa, förstå och svara på meddelanden. Att kunna tolka sms och brev själv, och att kunna skriva korta svar, beskrivs som en konkret förbättring som påverkar vardagen. Deltagarna lyfter också att de förstår fler ord, fler betydelser och kan hantera fler typer av samtal än tidigare. Det handlar både om att uppfatta innehållet i ett meddelande och om att kunna uttrycka sig mer nyanserat. Några beskriver att språkutvecklingen lett till att de känner sig mer delaktiga i sitt barns vardag, i kontakten med samhällsaktörer och i olika situationer där de tidigare varit beroende av andra.

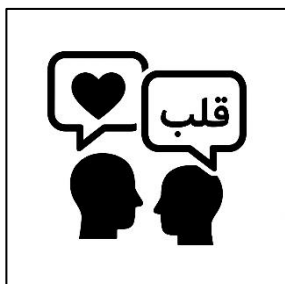
"På förskolan när mitt barn är sjukt så kanske han hostar, jag brukar skriva ett meddelande till dom: "han är ledig idag". Om han hade tid hos läkare skrev jag: "han är ledig idag". Nu kan jag skriva "han har feber, han hostar, han kommer inte idag, men kanske imorgon"

"Jag vågar prata nu även om jag vet att det blir lite fel. Jag vågar"

"Innan när jag skulle till vårdcentralen då behövde min dotter följa med för att hjälpa mig. Nu kan jag klara själv"

"Om jag får sms från förskolan så brukade jag kopiera och skicka vidare till någon som kan läsa och översätta till somaliska. Nu kan jag svara själv och läsa"

Modersmålsstödet roll

Eleverna beskriver modersmålsstödet som en central del av undervisningen och som ett av de moment som tydligast underlättar deras förståelse av både språk och uppgifter. Stödet används främst för att förklara ord, texter, grammatik och instruktioner som upplevs svåra att tolka på egen hand. Några elever lyfter att modersmålsstödet är särskilt värdefullt när ett svenskt ord har flera betydelser, vilket ofta skapar osäkerhet i användningen. Genom att få förklaringen på sitt modersmål minskar missförstånd och eleverna upplever att de snabbare kan ta till sig innehållet.

En återkommande jämförelse är att eleverna i sin tidigare SFI-undervisning inte haft motsvarande möjlighet att få språkliga förklaringar på sitt modersmål. I det utökade upplägget upplever de att stödet är mer tillgängligt och att det bidrar till att de hänger med bättre i undervisningen. Några nämner att för mycket modersmålsstöd kan begränsa möjligheterna att tala svenska, men i huvudsak beskriver eleverna omfattningen som lagom och väl avvägd.

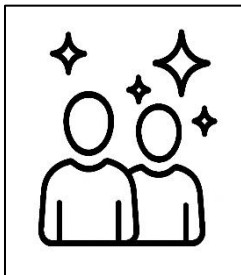
Modersmålsstödet framstår som en del av upplägget som både minskar språklig osäkerhet och bidrar till att eleverna känner sig tryggare när de möter nya texter och uppgifter. Stödet beskrivs även som en viktig resurs vid moment där grammatik och språkliga strukturer behöver förklaras på ett annat sätt än vad som hinns med under ordinarie lektionstid.

"Modersmålsstödet hjälper mest när det är nya ord. Att få hjälp att förklara texter som man inte förstår. Hur man bygger meningar. vad är skillnaden mellan verb och substantiv"

Modersmålsstödet hjälper mig här. I svenska språket kan ett ord betyda flera olika saker. I mitt språk tex så betyder "gå" bara ett ord, men i svenska kan det betyda olika saker i olika sammanhang. Att gå på bussen, att gå hem, går det bra för dig? Här kan läraren förklara de olika betydelserna"

"När jag är förvirrad så är det stor hjälp att någon kan förklara på mitt språk"

Extra lärarstöd

Eleverna beskriver det extra lärarstödet som en av de mest betydelsefulla delarna i den utökade undervisningen. I samtliga grupper kom starka och känslomässiga reaktioner när lärarna Patrik och Anna nämndes, och flera elever betonade omedelbart vilken skillnad deras närvaro gör för att förstå innehållet i kursen. Det handlar både om tydliga och förenklade förklaringar, och om ett arbetssätt där lärarna aktivt anpassar sina instruktioner tills alla elever har förstått.

Flera deltagare framhåller att den största skillnaden jämfört med ordinarie SFI är att hjälpen kommer snabbt när de behöver den. I tidigare undervisning har de ofta fått vänta länge på stöd eftersom en lärare ska hjälpa många samtidigt. I den utökade undervisningen finns fler lärare i rummet, vilket gör att eleverna får svar snabbare, kan fråga flera gånger och får mer tid att arbeta igenom moment som annars går för snabbt. Detta lyfts som avgörande för att inte tappa förståelsen under lektionen.

Det extra lärarstödet beskrivs också som en trygghet. Eleverna upplever att lärarna lyssnar, visar tålmod och upprepar förklaringar utan att stressa eller gå vidare för snabbt. Många nämner att Patrik och Anna använder olika sätt att förklara samma sak, som att prata långsammare, använda kroppsspråk eller ge konkreta exempel. Denna variation i arbetssätt gör att fler elever hänger med och känner sig sedda.

En annan återkommande aspekt är att undervisningen upplevs mer individanpassad. Eleverna lyfter att lärarna har möjlighet att gå runt, hjälpa enskilt och fånga upp elever som fastnar. Detta gör att progressionen blir tydligare och att fler känner att de faktiskt lär sig mer här än i tidigare skolor. För vissa upplevs de första månaderna i utökad SFI som mer givande än flera år i tidigare undervisning.

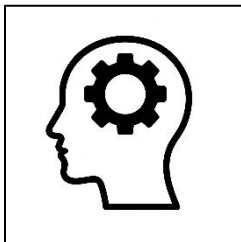
"Dom är mycket viktiga. Dom hjälper mycket. Patrik förklarar på ett jätteenkelt sätt så man förstår direkt"

"Patrik pratar sakta sakta...det är bra. Pratar inte snabbt. Anna förklarar väldigt bra. Hon dansar med språket...hon använder kroppsspråk. Om det inte fastnat innan så fastnar det med henne till 100%"

"Patrik har mycket tålmod. Om du inte förstår, han förklarar igen och igen"

"Dom är kända personer (stort leende). Alla i klassen vet vem dom är"

Digital kompetens

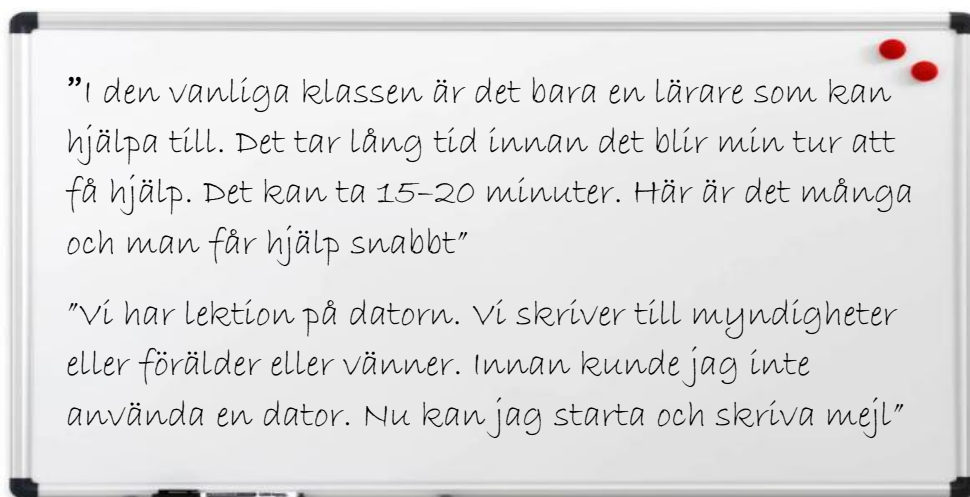

Eleverna beskriver att den digitala träningen är en tydlig och viktig del av den utökade undervisningen och att många av dem gjort stora framsteg på kort tid. Flera uppger att de i början av kursen inte kunde använda en dator över huvud taget, och att moment som att logga in, starta datorn eller skriva ett mejl tidigare varit helt nya för dem. I den utökade SFI-undervisningen upplever de att de får grundläggande digital färdighetsträning samtidigt som de arbetar med språket.

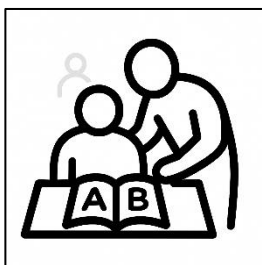
Digitala moment används återkommande i undervisningen och kopplas till konkreta situationer som eleverna känner igen från vardagen. De får träna på att skriva mejl till handläggare, myndigheter, förskola och andra kontakter, och på att använda funktioner som Google och digitala klassrumsverktyg. Flera elever beskriver att de nu förstår hur man formulerar ett meddelande, hur man svarar, och att de känner en ökad trygghet i att använda dator och digitala plattformar på egen hand. Detta lyfts som särskilt betydelsefullt eftersom mycket samhällskommunikation i dag sker digitalt.

En återkommande jämförelse mellan den utökade undervisningen och ordinarie SFI handlar om tillgången till hjälp. I tidigare undervisning berättar eleverna att det ofta var svårt att få digitalt stöd eftersom en lärare skulle hjälpa en hel klass. Det kunde innebära väntetider på upp till 15–20 minuter innan man fick hjälp, vilket gjorde att många fastnade eller tappade tråden. I den utökade undervisningen beskriver eleverna att det finns flera personer som kan hjälpa till, att stödet ges snabbt och att det gör att de vågar prova mer själva. Snabb återkoppling gör att moment som tidigare varit svåra nu känns genomförbara.

Eleverna kopplar också sina digitala framsteg till ökad självständighet i vardagen. De uppger att de nu kan skriva meddelanden, läsa information och göra enklare digitala uppgifter utan att be släktingar om hjälp. För vissa innebär detta att de för första gången själva kan sköta digital kommunikation med exempelvis förskola eller myndigheter. Denna utveckling beskrivs som en viktig del av att känna sig delaktig och kunna delta mer aktivt i samhällslivet.

Arbetsformer och lärarresurser

Eleverna beskriver arbetsformerna i den utökade SFI-undervisningen som betydligt mer strukturerade och stödjande jämfört med tidigare skolor. De lyfter att undervisningen kombinerar lyssna, skriva, läsa och prata på ett tydligt och återkommande sätt, vilket gör det lättare att förstå och komma vidare även när momenten är svåra. Flera elever framhåller att uppgifterna är tydliga, att instruktionerna går att följa och att det finns gott om möjligheter att ställa frågor och få förklaringar när något känns oklart. Tillgången till flera lärare i rummet är en central skillnad som eleverna återkommer till. De beskriver att hjälpen kommer direkt när de fastnar, och att lärarna cirkulerar, förklarar och följer upp på ett sätt som gör att undervisningen blir mer individanpassad.

Många lyfter att de tidigare gått i grupper med upp till trettio elever och endast en lärare, vilket lett till att de inte fått tillräckligt med stöd och att undervisningen gått för snabbt. I den utökade undervisningen upplever de att tempot är mer hanterbart och att det finns tid att arbeta igenom varje moment ordentligt.

Repetition och fördjupning är också viktiga inslag som eleverna lyfter fram. Flera beskriver att moment som tidigare känts stressiga eller svåra nu får utrymme att repeteras från flera olika vinklar, vilket gör att fler hänger med och känner att de förstår innebörden. Eleverna uppger att de lär sig fler ord varje dag och att kombinationen av övningar, tydliga genomgångar och omedelbart stöd gör att de utvecklas snabbare än i tidigare skolor.

"De tre månaderna här har varit mer hjälp än de två år jag läst i andra skolan"

"Gick i tre år på annan skola, mer hjälp här under kortare tid"

"Skillnaden mellan vanliga klassen är att här har vi många lärare som hjälper oss, men i vanliga klassen är det bara en lärare för 30 personer och det är svårt att få tillräckligt med hjälp"

"Det är mer övningar på lektionerna. Man lär sig många nya ord varje dag. Man får träna mycket"

Avslutande sammanfattning

Underlaget från gruppintervjuerna indikerar att den utökade SFI-undervisningen skapar ett stort värde för eleverna. I samtliga grupper beskrivs framsteg i språkutvecklingen, nyttan av modersmålsstöd, tillgången till extra lärarstöd, ökad digital förmåga och mer stödjande arbetsformer.

Under intervjuerna var det som regel cirka 2–4 elever per grupp som var mest aktiva. Många av de andra markerade instämmande genom nickningar men pratade inte själva så ofta (vissa inte alls). Detta gör att underlaget kanske främst bör tolkas som en ”temperaturmätare” mer än som en fullständig bild av hela gruppens uppfattningar.

I slutet av varje intervju ställdes även mer öppna frågor om hur eleverna upplevde utbildningen i stort, deras motivation att delta och hur de såg på sin framtid. Överlag uttrycktes en hög grad av nöjdhet med utbildningen, och endast mindre kommentarer framfördes, exempelvis att någon inte uppskattade fredagsgympan eller att kaffet kunde vara bättre (sagt med glimten i ögat). När frågan om frivillighet ställdes beskrev flera att de själva tagit initiativ till att delta, medan några uppgav att de inledningsvis upplevt sig tvingade av sin handledare. Flera av dessa betonade dock att de efter en tid på utbildningen upplevde utbildningen som värdefull och meningsfull.

Eleverna fick även ta ställning till om de skulle kunna tänka sig att läsa mer än 30 timmar per vecka. I en av grupperna var flera positiva till detta, medan svaren i övrigt varierade. Ingen beskrev upplägget som ”för mycket”, även om det upplevdes som intensivt. Flera uttryckte att tiden gick snabbt.

När samtalen berörde arbetsmarknaden beskrev några deltagare att de haft praktik eller arbete tidigare, men att de inte fått fäste. För att förbättra sina möjligheter lyftes ökad språkkunskap och utbildning som centralt. Ett par deltagare uttryckte önskemål om att få praktisera på äldreboende som ett sätt att både öva språket och få arbetslivserfarenhet.

För att få en systematisk och långsiktig bild av hur elevernas upplevelser och progression utvecklas över tid skulle en återkommande enkät kunna användas vid fasta tidpunkter, förslagsvis efter tre och sex månader initialt. En sådan uppföljning kan ge indikationer på motivation, språklig utveckling och hur eleverna uppfattar stöd och arbetsformer vid olika skeden av utbildningen. Resultaten skulle även kunna ge verksamheten löpande feedback på hur undervisningen i ännu större utsträckning kan utformas utifrån elevernas behov.